

Ekwo-ozì, Pòlu Deru Nù Ndu Galeshiya

1 ¹Ekwo-ozì-a shì l'èka m̀bè Pòlu, onye-ishi-ozì Jizòsu Kéreshì. Onye-ishi-ozì, e meru mu ta ab̀kwa nemadz̀ meru mu iya; òphu ò b̀kwa nemadz̀ b̀ è o shì l'èka. Ò kwa Jizòsu Kéreshì yèè Chileke, b̀ Nna b̀ è o shì l'èka, m̀b̀ onye ono b̀ iya meru g̀è Jizòsu ono shì l'onwu teta dz̀uru ndz̀u ono. ²Unwunna anyi, mu l'èphe nò l'èka-a b̀ è mu l'èphe t̀koru ekele iphe, b̀ Chìochi, nò l'è Galeshiya.

³G'èze-iphe-òma; yèlè nchì-adù-doo b̀kwaru k'unu; m̀b̀ òphu shì l'èka Chileke, b̀ Nna; waa l'èka Nnajiuphu anyi, b̀ Jizòsu Kéreshì, ⁴b̀ onye ono woru onwiya nù g'è gbua g'ò b̀uru ngwèja, e gude gwefu iphe-èji anyi; k'òphu òdzota anyi l'èka mgboko-a, iphe-èji jiru èjiji-a. Iphe ono b̀uru uche Nna anyi, b̀ Chileke b̀ è o meru ono. ⁵Anyi sù g'ajaja b̀uru kè Chileke jasù l'è tuutuutuu l'è m̀iimiimii. Nokwa g'ò d̀!

Ozi-òma lanù kpoloko d̀

⁶Iphe òwa-a d̀kwa mu nù biribiri l'ò tò d̀èdu g'ò nòberu unu g̀è agbakutawaru nù Chileke unu ono azù; m̀b̀ onye ono kuru unu ono g̀è Kéreshì eshi leze-iphe-òma ono, o meru unu ono dzòta unu; unu g̀è wowarùnù iphu ghaaru ozi òzo gbaru iche; ⁷m̀b̀ ozi òphu ab̀du ozi-òma ililekpò; òchia l'ò d̀uru ndu agbaghashì unu agbaghashì; ndu eme g'èphe gbanwee ozi-òma kè Kéreshì ono. ⁸A-o; teke ò b̀kwa l'ò anyìbedua; òzoo ojozi, shì l'imigwe byaru bya eziahaa unu ozi-òma òphu yèè òphu anyi ziru unu adagbad̀uru; g'a t̀-Phukwaa ya l'ònu. ⁹Òo iphe, anyi pfulawaru b̀ è mu epfu òzo nta-a sù: onye ezi unu ozi-òma òphu yèè òphu anyi ziru unu adagbad̀uru; g̀è Chileke t̀-Phukwaa onye ono l'ònu g'ò laa l'iswi.

¹⁰?Ò d̀ unu g̀è mu eme g̀è mu pfua iphe, a-tso ndiphe òzoo Chileke ùto l'è nchì? Tò ?B̀ g̀è mu mee g̀è ndiphe sù l'è mu b̀ onye òma? Ò b̀ l'iphe, mu eme b̀ g'a sù l'è mu b̀ onye òma m̀ mu ta ab̀kwaru onye-ozì kè Kéreshì.

Pòlu epfu g̀è ya gude b̀uru onye-ishi-ozì

¹¹Sù: iphe, unu a-maru; ùnwunna mu; b̀ l'ozì-òma òphu mu ezije ta ab̀kwa l'uche nemadz̀ b̀ è o shì. ¹²Kèlè ò tò b̀du nemadz̀ b̀ è o shì

l'ëka; òphu ò bũdu nemadzũ kpò-ziru mu ỳzo iya. Ọo Jizòsu Kéreshi go-shiru mu onwiya l'ophulenyà bya eworu ozi-òma ono ye mu l'ëka.

¹³Unu nùmawaru-a gẹ ndzũ mu shi dũ teke mu shi eme k'omelalì, ndu Jiu egudeje abarũ Chileke ẹja; gẹ mu shi eme Chìochi kẹ Chileke ewere emegharu iya ẹka. Unu nùmawaru l'iphe, mu shi emekpòephe gẹ mu mee bũ gẹ mu mebyia ya l'ophu l'ophu. ¹⁴Mu shi atũkojekpòephe ekemu ndu Jiu ono mekòta g'a tũru iya. Mu mekpòeru iya phò metaberu iya k'òphu mu tũkoru igwerigwe ndu mu l'ẹphe bũ ọgbo gbaghakòta l'ememe iya; tẹme eme omelalì ndiche anyi phẹ shi anòduje aphũkpoo mu l'ẹhu shii.

¹⁵Obenu lẹ Chileke, bũ iya doberu mu iche eshi l'ẹpho ne mu; byaru ekua mu; ono bũru eze-iphe-òma, o meru mu. ¹⁶Ọ bya ekpuhaa nwa iya ono goshi mu k'òphu mu awata atũru ndu abũdu ndu Jiu ọnu iya. Ọphu ò dũdu nemadzũ, dzũ ndzũ mu chìkoshiru iya. ¹⁷Ọphu mu ejekwaru-phò Jierúsalemũ kẹ gẹ mu jepfu ndu vuru ỳzo bũru ndu-ishi-ozì-a je phẹ akpata ishi. Iphe, mu mechiaru bũ lẹ mu gbẹshiru tũgbua bahũ lẹ Arebiya bya eshi ẹka ono laphu azũ lẹ Damasũkosu. ¹⁸A nọephe mgbarapha ẹto; mu tũgbua jeshia Jierúsalemũ gẹ mu je amaru Pyìta. Mu l'iya nọo idzu ẹto. ¹⁹Ọle ò tọ dũdu ndu-ishi-ozì ono ndu ọphuu, mu hũmaru gbahaa Jie-musu, bũ nwune Nnajiũphu anyi.

²⁰Ọo Chileke nwẹkiya maru l'iphemiphe-a, mu nọ l'iphu iya ederu unu-a ta adũdu ọphu bũ ỳka, mu nọdu adzũ iya.

²¹Tòbudu iya bũ; mu tũgbua jee alì Siriya bya ejee alì Silisiya. ²²G'e pfukpò-a ta abũkwa lẹ Chìochi Kéreshi lẹ Jiudiya g'ẹphe ha dũru ndu ọphu mawaru onye mu bũ. ²³Iphe, ẹphe anũephe lẹ nchì bũephe l'a sũru lẹ “onye-a, shi emephe anyi ewere-a bẹ asaakwa ozi-òma kẹ g'e kweta kẹ Kéreshi ono asasa. Mbũ ekwekwe ono, o shi eme g'ò mebyia emebyi ono.” ²⁴Noo g'ò gude ẹphe nọdu ekeleje Chileke ekele opfu ẹhu mu.

Pòlu ejepfu ndu-ishi-ozì ndu ọphuu

2 ¹A nọephe apha iri l'ẹno mu lẹ Banabasũ swìru laphushia azũ lẹ Jierúsalemũ. Mu duta Tayitòsu anyi l'iya swìfuaru. ²Iphe, mu gude jee bũ lẹ mu hũmaru iya l'ophulenyà. Mu lẹ ndu ono, bũ ndu-ishi ono bya anọo ndzukò k'iche. Mu bya eworu ozi-òma ono, mu ziru ndu abũdu ndu Jiu ono tọgboru phẹ ẹba. Ọo ya bũkwanu g'akanya, mu sehawaru mẹ ọphu mu ese nta-a ta abũru mu kẹ mmanũ. Ẹphe zũa mgbede. ³Ọphu e kebutakpòdaru nũ Tayitòsu-a, abũdu onye Jiu-a, mu l'iya swìja g'ò bua úbvù. ⁴Ọle g'ò dũhabe; ọ dũkwaru ndu meru g'ẹphe bua ya úbvù; ndu pyobataru eme g'ẹphe bũ ndu kẹ Kéreshi; 'ama l'ẹphe ta abũdu iya; l'ọo ngge bẹ ẹphe byaru anwũnwu g'ẹphe bya bya egeta g'anyi gbakũta-beru ekemu azũ opfu l'anyi bũ ndu kẹ Kéreshi. Iphe, ẹphe shi achọ ỳzo iya bũ g'ẹphe mee anyi g'anyi mejeephe iphe ekemu phẹ pfuru g'ohu anọje eme iphe onye gbaru iya nũ pfuru-a. ⁵Ọphu anyi ekwekwanu haaru phẹ ỳzo

ahaha ophu kpọ g'ọ ka mma l'ọo mgbo lanu g'ee-shi g'anyi edoberu unu iphe ono, bu ọkpobe-opfu ono, bu ozi-oma onoya.

⁶Obenu le ndu ono, a suru l'ephe bu ndu-ishi ono; mu ta akpakwa ishi iphe, ephe bu; kele Chileke ta adukwa onye oole enya l'iphu; ndu ono, a suru l'ephe bu ishi ono ta adukwa iphe ozo, ephe yeru onu su ge mu yebaa l'ozima ono. ⁷O gbekwa buru iphe, ephe meru bu l'ephe humaru le Chileke wowaru ozi-oma ono ye mu l'eka ge mu je ezia ya ndu abudu ndu Jiu; mbu egube ono o wokwaru iya pho ye Pyita l'eka g'o je ezia ya ndu Jiu. ⁸Kele oo g'ike ke Chileke reru ire l'ehu Pyita; o buru onye-ishi-ozia ndu Jiu ozi-oma ono; bukwapho g'ike ke Chileke reru ire l'ehu mu; mu buru onye-ishi-ozia ya ndu abudu ndu Jiu. ⁹Tobudu iya bu; Jiemusu me Pyita me Jionu bu ndu ono, a suru l'oo phe bu ndu-ishi, gudeshi Chiochi-a bya amaru l'oo Chileke yeru mu ozi-oma ono l'eka. Ephe za mgbede; bya ana mu le Banabasus l'eka; bya ekweta l'anyi l'ephe tukoru buru nanu. Anyi l'ephe bya atukokwapho wa onu nanu le mu le Banabasus a-odu ezi ndu abudu ndu Jiu ozi-oma ono; g'ephebedua zije iya ndu Jiu. ¹⁰Iphe lanu, ephe suru g'anyi mee bu g'anyi nyatajekwa ndu akpa nri. Ono be mu kukebekporu ehu eme.

Mba, Polu baru Pyita le Antiyoku

¹¹O be ge Pyita byaru Antiyoku; mu pfuru iya l'iphu baaru iya mba ledzudzu-oha; kele o nweru iphe, o meru deru iya nu. ¹²Le teke mbu kpọ be Pyita yee ndu abudu ndu Jiu shi erigbaje nri. E mecha ge ndu ephe le Jiemusu no byapfutachaeru iya pho; o bufu onwiya su l'ephe le ndu ono, abudu ndu Jiu ono tee rigbaedu. Kele o wataru atsụ ndu Jiu ono ebvu, bu ndu suru l'onnyemonye bufutajadaa ubvu ono. ¹³Unwunna anyi ndu Jiu ndu ophu bya eyefua eka l'ogozu Pyita phe obu. Mbu lufuchakpo le Banabasus be ephe jitachakwaru o tsoru phe buru ndu ogozi. ¹⁴O be teke mu byaru bya ahuma l'enya mu; l'ephe te etsodu ozi-oma ono le nhamunha iya; mu pfuru l'iphu ndu Chiochi g'ephe ha su Pyita: "Humanu ge gubedua bu onye Jiu; teme i ndu eme umere ndu abudu ndu Jiu; ?Denuhunu g'o gude i ndu eme g'i kebuta ndu abudu ndu Jiu g'ephe meje ekemu ndu Jiu?"

Ekweta adzo ndu Jiu waa ndu abudu ndu Jiu

¹⁵A makwaru-a l'anyibedua be a nwukporu; anyi buru ndu Jiu; ebe anyi abudu ndu iphe-eji ge ndu abudu Jiu bu. ¹⁶Obenu l'anyibedua maru l'oo to budu eme g'a turu l'ekemu emeje nemadzu g'o buru onye pfuberekoto l'iphu Chileke; l'oo ekweta ke Jizosu Kereshi. Oo ya bu l'anyibedua kwapho, kwetawaru ke Jizosu Kereshi a-buru ndu pfuberekoto l'iphu Chileke; o to bukwale kele anyi eme iphe, a turu l'ekemu. Noo kele o to budu onye Chileke agu l'onye pfuberekoto opfu l'onye ono meru iphe, a turu

l'ekemu. ¹⁷Eshinu anyiḅe ndu Jiu emekwapho g'anyi shi Kéreshi l'eka buri ndu pḅuberekoto l'iphu Chileke; o n'iya bu l'anyi kwewaru l'anyi buhukwapho ndu eme iphe-eji ge ndu amadu ekemu Chileke. Teke o bu l'o du nno; ?o pḅuru le Kéreshi eme g'eme iphe-eji kabaa shii to? Tḅswekwa! ¹⁸Kele o -buri le mu wataru emekwaa iphe, mu shi mebyiwaa emebyi be mu bukwaa onye emebyi ekemu. ¹⁹Mu gudeakwa eme ekemu; mu huma le mu nwuhuwaru anwuhu; l'ekemu gbuwaru mu egbugbu; g'ee-shi ge mu a-dzuru Chileke ndzu. ²⁰A kḅopyabewaru mu le Kéreshi l'oswebe. Nta be mu noakwaa ndzu. Ole o to budu mu no ndzu obu; o bukwaa Kéreshi no ndzu l'ime ehu mu. Ndzu ophu mu no l'eliphe nta-a bukwa le mu kwetaru ke Nwa Chileke be mu gude nodu iya; mbu onye yeru mu obu; woru ishi ndzu iya ta l'opfu ehu mu. ²¹Mu taa jikakwa eze-iphe-oma ke Chileke. O -buri l'oo eme ekemu be e-me amadu onye pḅuberekoto l'iphu Chileke; o n'iya bu l'anwuhu, Kéreshi nwuhuru te enwedu ishi.

Ekweta ozoo eme ekemu

3 ¹Oo-waa! Egube g'eswe unube ndu Galeshiya habekpokwana! ?Bu onye kabu rwa unu eka l'iphu g'unu jika okpobe opfu ono? ?Tobudu unu be mu tukoru k'anwuhu, Jizosu Kéreshi nwuhuru l'oswebe togboru eba; o doo unu enya ree-a? ²Iphe lanu, mu aji unu bu: ?Buda-a iphe, ekemu pfuru be unu meru teme unu nata Unme-du-Nso ono, unu nataru ono? ?Tobudu l'unu numaru ozi-oma ke Kéreshi ono bya ekweta? ³?Denuhunu g'o gude unu gbube buru ndu eswe? Le mbu be unu gude Unme ke Chileke gbube ishi etso Kéreshi. ?Buhunu gunu meru iphe, unu paru Unme Chileke ono buhaa dobesu l'oo ike k'unu be unu e-gude tsokota Kéreshi obu? ⁴?Iphe-ehuka ono, unu jekotaru ono bu ke mmanu to? O to dukwa mu g'o bu ke mmanu. ⁵Chileke anodujekwa anu unu Unme-du-Nso bya emeshiru unu iphe-ohumalenya. ?O tukoru iphemiphe ono eme opfu l'unu eme iphe, ekemu pfuru to bu-a l'ole unu numaru ozi-oma ono bya ekweta?

⁶Nokwapho ge Ebirihamu kwetaru ke Chileke; o guaru iya ya l'apfubekoto. ⁷Oo ya bu l'unu eleana iya enya; l'oo ndu kwetaru ke Chileke be bu unwu Ebirihamu. ⁸Ekwopfu Chileke pfuhawaru su le Chileke e-me ndu abudu ndu Jiu g'ephe buru ndu pḅuberekoto m'ephe -kweta ke Chileke. E vuhawaa uzo zia Ebirihamu ozi-oma ono su iya: “Ebirihamu; oo l'eka ngu be e-shi meeru ndiphe mgburugburu eze-iphe-oma.” ⁹Oo ya bu; l'eshinu Ebirihamu kwetaru ke Chileke; Chileke gooru iya onu-oma; be o bukwapho egube ono be Chileke a-goru onu-oma nu iphe, bukpoo ndu kwetaru nkiya.

¹⁰Iphe, bukpoo ndu chiru upfu kwee l'ekemu su l'oo eme ekemu a-dzo phe be bukwaa ndu a turu onu. Kele ekwo-opfu Chileke sukwaru: “Onye ta atukoduru iphemiphe, e dekotaru l'ekwo ekemu g'o ha eme bukwaa

onye a tūru ọnu.” ¹¹ Iphe lanu, dokpọoru ẹnya ree bu l'ọ tọ dudu onye a-du ike egude eme iphe, ekemu pfuru aburu onye pfuberekoto l'iphu Chileke. Kele “Onye pfuberekoto bukwa ekweta be oo-gude nodu ndzu.” ¹² Obenu l'eme iphe ekemu pfuru yee ekweta ke Chileke ta adukwa iphe, ephe jigba; kele e dekwarupho su: “Le ndu emegbuje iphemiphe, ekemu pfuru e-gudekwa iya pho dzuru ndzu.”

¹³ Kereshi gbafutaru anyi le mburonu, ekemu meru anyi vuru; eshinu o vutachiru anyi mburonu ono anyi shi vuru ono. Kele ekwo-opfu Chileke sukwaru: “Iphe, bukpo onye a pfugburu l'eli oshi bukwa onye laru le mburonu.” ¹⁴ Kereshi laru le mburonu ono g'ee-shi g'eze-iphe-oma, Chileke suru le ya e-meru Ebirihamu eshi l'eka ke Kereshi Jizosu rwua ndu abudu ndu Jiu aka. Anyibedua e-shikwanu lekwekwe, anyi kweru ke Kereshi nata Unme ono, Chileke kwehawaru ukwe le ya a-nu anyi ono.

**Iphe, a tudoru ekemu waa iphe,
Chileke kweru ukwe iya**

¹⁵ Unwunna mu; ge mu gudekpodanu iphe, anyi emeje nmaaru unu etu owa-a. Amadu -kee ekpe dee ya lekwo byia ya aka ta adukwa onye emebyi iya nu; ophu o dukwa onye eyekwa iya iphe; mbu a makwaru-a l'oo ekpe, nemadzu keru. ¹⁶ Su-a; o kwa Ebirihamu yee oshilokpa iya be Chileke kweru ukwe-iphe. O to sukwaru iya l'oo yele ndu shi l'okpa iya; g'ee-gudekwanu nno makwanuru l'oo ikpoto nemadzu. O suru iya l'oo yee oshilokpa iya, bu iya bu l'oo onye lanu, bu iya bu Kereshi obu. ¹⁷ Mbu l'iphe, mu epfu bu le-a; l'ogbandzu ono, shi Chileke l'eka be Chileke kwetaru ukwe su le ya e-me iphe ya pfuru. Su-a; ekemu, a nodaru unu apha l'apha ukporo l'iri ge Chileke kwechaaru ukwe-iphe ono teme ekemu ono bya ta ayikwa gbukaa iphe, Chileke kwewaru ukwe iya. O to mekwa ukwe-iphe ono, Chileke kweru ono g'o buru iphe-mmanu. ¹⁸ Ome o bada g'e me iphe, ekemu pfuru teme Chileke emee iphe, o kweru ukwe iya me aamanuru l'oo tọ buedu ukwe-iphe. Obenu le Chileke nuru Ebirihamu iphe, o kweru ukwe iya; opfu l'o kwewaru iya ya.

¹⁹ Su-a; ?o buhunuru gunu be a tu-doru ekemu? Iphe, a tu-doru ekemu bu g'ekemu goshi iphe eme iphe-aji bu. A tu-doru iya g'o nodu jasu teke oshilokpa Ebirihamu obu a-bya, bu iya bu onye obu, Chileke kweru ukwe-iphe doberu obu. Oo Chileke turu ekemu ono bya agbe l'eka unwu-jozi-imigwe woru iya nu onye-eto bu Mosisu, no-chiru ẹnya nemadzu g'o tularu ndiphe. ²⁰ L'o kwa a -du ebo eme iphe be aachojey onye-eto; obekwanu le Chileke bu onye lanu.

²¹ ?O pfuru l'ekemu egbuka iphe, Chileke kweru ukwe iya egbuka to? Tuswekwa! Kele ome o -duru ekemu, a turu g'o gude ndzu me apfubekoto l'iphu Chileke eshinu l'edobe ekemu. ²² Obenu lekwo-opfu Chileke egoshi le ndiphe mgburugburu be iphe-aji pyitaru lekpiri. Iphe, o gude egoshi

iya ono bu g'iphe ono, Chileke kwetarū lē ya e-meru onye woru onwiya ye Kéreshi ono l'ēka abūerupho ndu woru onwophe ye Kéreshi l'ēka bē oo-meru iya kpoloko.

²³ Kēle teke k'ekweta teke adūdu bē ekemu shikwa tuchia anyi atuchi g'anyi ta ahūma ūzo anyi e-shi kweta kē Kéreshi. ²⁴ Ōo ya bu l'ekemu shi edu anyi ūzo g'onye eleta ūnwegirima ɛnya; dua anyi jasū Kéreshi bya g'anyi a-buru ndu Chileke gūru lē ndu p'uberekoto; opfu l'anyi woru onwanyi ye iya l'ēka. ²⁵ Nta-a, Chileke gūhawaru anyi ūzo g'anyi woru onwanyi ye Kéreshi l'ēka-a bē anyi ta nōekwa l'ēka onye ono, eleta anyi ɛnya ono, bu iya bu ekemu.

²⁶ Ōo ya bu; l'eshinu unu wowaru onwunu ye Kéreshi l'ēka; unu l'iya tūgba buru nanū bē unu bukotawa ūnwu kē Chileke. ²⁷ Lē g'unu ha buru ndu e gude epha Kéreshi mee baputizimu bē yeakwaru Kéreshi g'onye yeru uwe. ²⁸ Mkpōcha l'onye-a bu Jiu ēbe onye-a abūdu ta adūekwa; ophu o dūekwa l'onye-a bu ohu; onye-a buru amadū; ophu l'onye-a bu nwoke onye ophu buru nwanyī adūekwapho; kēle g'unu ha shiwaa l'ēka Kéreshi tūgba buru nanū. ²⁹ Sū: unu -būwaru ndu kē Kéreshi bē unu būwaa oshilōkpa Ébirihamu, bu iya bu ndu iphe ono, Chileke kweru Ébirihamu ukwe iya ono rwuberu.

4 ¹ Sū-a; waa iphe, mu e-gude goshi unu iphe, mu epfu bu ōwa-a: l'onye bu iya e-mechaa ria iphe nna iya; bē teke o bu nwata bē bukwa g'eeme ohu bu g'aanōduje eme iya. A makwarū-a l'ōo ya nwe iphemiphe; ² ōle oonwejeru onye yēe ya bu; onye a-nōdu emefuta iya nū; l'ō dūkwarupho onye a-nōdu eleta iphe, o nweru ɛnya jasū teke nna iya pfuluru sū l'ō noo teke nwata ono sūwaru egweta iphe iya. ³ Nokwapho g'ō dū l'ēka anyi nō bu ono. Teke anyi te eshidu maru iphe bē o'bvū, būgbaa ishi mgboko ōwa-a shi mee anyi ohu p'he. ⁴ Ōle o rwuru teke o g'baru; Chileke ye Nwa iya sū g'ō bya. Ō bya abūru nemadzū; nwanyī nwūa ya. Ō buru iphe, ekemu sūru g'e meje bē oomeje; ⁵ g'oo-shi ēgube ono gbata ndu ekemu keru egbu; g'ee-gude ēgube ono Chileke anata anyi g'anyi buru ūnwu iya.

⁶ Ō buru l'ōo l'unu būwaa ūnwu iya meru g'ō gude Chileke woru Unme Nwa iya ye unu l'obu; mbū Unme ophu emeje g'e kuje Chileke "Nnana!" ⁷ Ōo ya bu l'e shi Chileke l'ēka; ophu i būedu ohu; i būwaru nwa Chileke. Eshinu i būwaa nwa Chileke būanaa ya-a bu l'i yīwaa lē ndu e-ri iphe ono, Chileke doberu ūnwu iya ono.

Pōlu agba egomunggo kē ndu Galeshiya

⁸ Lē mbū teke unu eshidu maru Chileke bē unu shi būgbaaru ohu iphe, abūdu Chileke. ⁹ Obe nta-a, unu byawaru bya amaru Chileke-a; waa-waa; gē mu pfuchia ya ēgube-a; o chia nta-a, Chileke mawaru unu-a; bē mu sūru: ?Dēnuhunū g'ō gude unu dakōbe alaphu azū alapfu o'bvū ono,

adudu ike du iya nu; teme o buru iphe-mmanu ono? ?Bu gunu meru g'o gude unu nodu eme g'unu laphukpoooro azu je aburu ohu phe ozo? ¹⁰Unu aboje mboku l'obo-iphe; me onwa; me teke iphe meru; me apha. ¹¹Ndu unu anodujukwa agu mu. ?Ozi, mu jeru l'ishi unu ta abuduru mu nu ke mmanu?

¹²Unwunna mu; mu arwo unu arworwo; su g'unu dunu ge mu du; kele mbedua duwaa g'unu du. O to dukwa iphe, du eji, unu meru mu ilile-kpoo. ¹³Unu maru-a l'oo teke iphe eme mu be mu byaru ezia unu ozi-oma ono le mbu. ¹⁴E -gudekpokwaaro l'iphe, eme mu nu shi buru unu oke iphe-ohutama; ole mu ta adukwanu unu ashi; ophu unu ajikakwaru mu. Unu gbenu meberu mu ree ge mu bu ojozi-imigwe; ozoole mu bu Kereshi Jizosu l'onwiya. ¹⁵?Unu meru ehua, shi tsoo unu utso l'opfu ehua mu teke ono-a imagha? Kele mu maru l'a ta tudu iya ego; l'ome unu duru ike teke ono me o buchaaru k'unu aswoshi akpuru enya nkunu chie mu. ¹⁶?Mu gbenu buwaru onye opfu unu nta-a; opfu le mu pfuru unu iphe, bu okpobe-opfu?

¹⁷Ndu ono, eduphu unu ono emekwaru unu emereme shii; oo l'oo g'unu makwaru l'iphe, ephe emedoru unu emereme ono ta adukwa ree. Ephe emekwa gephe bufu unu lehu mu g'unu gbaru tsoru phe. ¹⁸Agbatoru ndu ozo adujekwa ree; oo l'oo g'unu gbatsojekwaru ndu obu m'ephe -nodu epfu iphe, du ree. Unu mejekwa egube ono tekenteke; g'o to bukwapho teke mu l'unu no. ¹⁹Unwu mu! Mu nokwa l'iphe-ehuka opfu ehua unu nta; mbu ge nwanyi, abya ezeda. Mu je a-nodu l'iphe-ehuka ono jasunupho teke unu a-du ge Kereshi. ²⁰O due mu pho ga su le mu l'unu no nta-a; me mu amaru ge mu gege dobe onu pfuaru unu opfu. Nta-a be o tufuru mu ehua ge mu e-mekpoo k'ehu unu.

Etu Hega yee Sera

²¹Unube ndu oogu anodu emeje iphe, ekemu pfuru; unu kaeshikwaru mu; ?unu ta anumaduru iphe ekemu pfuru to? ²²Kele e dekwaru su le Ebi-rihamu nwataru unwegirima unwoke labo. Onye lanu bu nwanyi, bu ohu nwataru iya ya; onye ophuu bu amadu yeri iya ya. ²³Onye ophu, ohu yeri be a tsutaru ime iya ebe o dudu ukwe Chileke kweru swibe lehu iya k'iche. Onye ophuu, shi leka amadu pho be a tsutaru ime iya opfu le Chileke kweru ukwe l'aa-nwu iya. ²⁴Mu gude iphe ono, mehawaru nu ono anmaru unu etu. Unwanyi ono ephenebo, bugbaa ne phe ono no-chiru enya ogbandzu labo, shi Chileke leka. Onye ophu, bu Hega no-chiru iphe ono, Chileke kweru ukwe iya l'ogbandzu shi l'eli ubvu Sayinayi. Unwu nkiya be a nwuru gephe buru ohu. ²⁵Hega no-chiru ubvu Sayinayi ono no l'ali Arebiya. O buru Arebiya ono bu Jierusalemu ke nta-a. Noo kele yee unwu iya shi buru ohu. ²⁶Obenu le Jierusalemu ophu du l'imigwe ta abudu ohu; teme o buru iya bu ne anyi. ²⁷Kele e deru lekwo-opfu Chileke su:

“Tee ɛswa gɔbe nwanyi,
 pɔfuru apɔfuru,
 eteke atsu-swee ime!
 Gude ɛhu-utso tee ɛswa
 gɔbe nwanyi,
 amadu iphe,
 eme le nka nwanyi,
 ime eme;
 Kele nwanyi ono,
 e shi gbado agbado ono
 l'a-gbe kanu enweru
 nwa eme le nwanyi
 ophu alu ji.”^a

²⁸Su-a; unwunna mu; anyibedua buakwapho unwegirima e kweru ukwe iya teme a nwua phe ge Ayizaku. ²⁹O bukwarupho g'o du teke ono bu g'o du nta-a. Teke ono be onye k'ono, a tsutaru ime iya ge ke ndu ozo pho shi anoduje akpa onye ophu ndzu iya shi l'eka Unme Chileke pho ɛhu. ³⁰Ole ?bu gunu be ekwo-opfu Chileke pfuru? O suru: “Chifukwa ohu yee nwa iya; kele nwa, shi l'ohu be yee nwa, amadu nwuru taa gbakwaru mgba eke iphe nna phe.” ³¹Oo ya bu; unwunna mu; anyi ta abukwa unwu, ohu nwuru; anyi bukwa unwu, nwanyi bu amadu nwuru.

Enweru onwonye l'ime Kereshi

5 ¹Kereshi toakwaru anyi l'egbu; su g'anyi ba buheru ohu. Oo ya bu; unu pfushia ike. Unu te ekwekwa g'o duru onye e-gude ekemu mee unu g'unu buru ohu ozobaa.

²Su-a; ge mube Polu karu unu; o -buru l'unu buru ubvu be Kereshi ta adukwa urwu, o baru unu. ³Ge mu kasachakwaa onyemonye, buru ubvu nchi; l'o mefutajekwa iphemiphe, bu iphe, ekemu pfuru g'o ha. ⁴Unu be ndu eme ge Chileke gua unu le ndu pfulberokoto; opfu l'unu eme iphe ekemu pfuru bufuakwaru onwunu l'eka Kereshi no. Unu nashiakwaru onwunu eze-iphe-oma ke Chileke. ⁵O -buru anyibedua be iphe anyi zoberu ele enya eleshia iya ike le Chileke a-gu anyi le ndu pfulberokoto l'iphu iya bukwa l'anyi nataru Unme-du-Nso; opfu l'anyi woru onwanyi ye Kereshi l'eka. ⁶L'anoduwaa l'ime Kereshi be l'e buru ubvu; ozoo l'e te buduru ta adukwa iphe, o bu. Iphe, bu iphe, buakwaa ekweta ke Kereshi ophu shi le n-yemobu.

⁷Unu shikpokwa etsokotawa uzo ono ree. ?Buhunu onye kposhiru unu anodu eme iphe, bu okpobe-opfu ono nta? ⁸Ophu a maru bu l'o to bu-du Chileke-a, bu iya kuru unu-a gbey bya apfubuta unu g'unu te emeha

^a 4:27 Gunaá Azá 54:1.

òkpobe-opfu ono. ⁹Ọ kwa nwa-ọ-chi-l'ẹka iphe-ekoje-buredi l'ekoje ishi buredi ophu. ¹⁰Ọle atugba, anyi l'unu tugbaru ẹ Nnajiuphu mekwaru-a ge mu shihu obu ike l'ẹka unu nọ; l'unu a-lwa azu bya etsozita uto wata ari iphe, mu ari; l'onye gbaghashiru unu agbaghashi; ọ -bu onye; ọ -bu onye-o; onye ono be Chileke a-nmakwa ikpe.

¹¹Obenu-a; unyunna mu; ọme ọ bu l'oo g'e buje ubvu be mu ezijekwadu asa iya asasa ono; ?m'ọ buhunuru gunu be o gude a nodu a-kpakwadu mu ehuh? Ọ -bu l'ọ du egube ono me asasa, mu asa ẹ Chileke a-guepho anyi ẹ ndu pfberekoto; opfu ẹ Kereshi nwuhuru l'oswebe tege adukwa onye o gogo bujeru iphe egbu. ¹²Teke ọ bu ẹ k'ebu ubvu aphunuka ndu ono, agbaghashi unu ono l'ehu g'ephe jenu je ahachafua onwophe ahaha.

¹³L'unubedua unyunna mu; be e kukwaru bya atowaa l'egbu. Ọle-a; unu ta ahakwa onwunu g'iphe, anoduje agu unu egu waa iphe, unu ari l'okpoma bya ekee unu egbu ozo. Ọ chikwa iphe, unu a-nodu eme bu g'onnyemonye yee nwibe iya obu k'ophu unu anoduje eyeru nwibe unu ẹka. ¹⁴Kele ekemu ono g'ọ hakota tukoru kpakoo l'akpuru opfu lanu, bu iya bu: "Yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu." ¹⁵Obenu teke ọ bu l'unu atakashi nwibe unu eru bya anmabushi nwibe unu anu; unu letakwa enya a -nonyu unu tukonwunu taebe.

Unme Chileke waa ejo-iphe agugbaa nemadzu

¹⁶Ọle mu suru-a; unu hakwaa Unme Chileke g'o goshije unu uto. Ọo ya bukwanu g'unu ete emejeedu ejo-iphe, agugbaa unu. ¹⁷Kele ejo-iphe agugbaa amadu be ta adujekwa Unme Chileke ree. Ophu iphe, agukwanu Unme Chileke adujedu uche amadu ree. Noo l'iphe labo ono duru onwophe l'opfu. Ọ buru iphe ono meru g'o gude ebe unu adujedu ike mee iphe, du ree, unu riru k'ememe. ¹⁸Obenu teke ọ bu Unme Chileke egoshije unu uto; ọ n'iya bu l'ekemu te ekeeduru unu egbu.

¹⁹Su-a; iphe shigbaa l'uche amadu doru enya, bu iya bu eri ogori; apha-rwushi onwonye; eme umere, rehuru erehu; iphere abvu l'iphu; ²⁰agwo nshi; eme mgbashi; ndumashi; alwu ọgu; okophoo; obu-oku; akpa enya; ẹkpa l'iche iche; ejo-nzi; ²¹enya-pfurupfuru; egbu-ochi; mee-atsutsu; eri angu-sweshi iphu; mewaro iphe dugbaa egube ono. Noo iphe shigbaa l'uche amadu bu ono. Su-a; ge mu lokwaa unu ẹka ẹ nchi ge mu lohawaru iya unu; ndu eme nno taa bahukwa l'ẹka Chileke bu eze.

²²Obekwanu l'iphe shigbaa ẹ Unme Chileke bu: n-yemobu; ehuh-utso; nchi-adu-doo; nshirima; eme odo; eme oma; ekweta; ²³eme gelee; me esede onwonye. Ọ to dudu ekemu, a turu swibe ndu k'ono. ²⁴Ndu bukwanu ndu ke Kereshi Jizosu; wowaru ejo-iphe, agugbaa phe nu me ejo umere, shigbaa phe l'uche kpopyabe l'oswebe. ²⁵Eshinu anyi gude Unme Chileke dzuru ndzu; unu g'anyi hanaa ge Unme ono goshije anyi uto. ²⁶G'anyi te emejekwa iphe g'ee-shi g'a jaa anyi ajaja. Ophu anyi emejeshi

nwibe anyi iphe, e-ghu iya egbu. Ophu anyi ejjekwaru nwibe anyi iji-nya.

Evuru ivu nwibe ngu

6 ¹Unwunna mu; teke o bu l'ọ duru onye e guderu gēdegede teke o duru iphe, oome adudu ree; g'unubedua, Unme Chileke gude ndzu unu-a; jinaa obu oyi duphuta iya azu l'uzo pfuru oto. Ole oo g'onnyemonye letakwa onwiya nya g'e te nwufuaru iya ye l'eme iphe-eji. ²G'onnyenonu gbatajeru nwibe iya l'iphe, atsụ iya l'ehu g'unu e-gude egube ono mekota-je ekemu, Kereshi turu. ³Kele onye riru le ya bu iphe l'eka o dudu iphe, o bu; onye ono bukwa onwiya be oome eswe. ⁴O kwa g'onnyenonu gudejekwa nya lee onwiya maru g'umere iya gbaru; l'i wotaje iphe, iime turu yeru umere gbaru ngu nu. Oo ya bu; i ti jeeduro ewota iphe, i meru aturu eyeru k'onye ozo. ⁵Kele onnyemonye e-vukwaru ivu nkiya l'onwiya.

⁶G'onye, eezi ozi-oma ke Kereshi ono hejekwa onye ezi iya ya nu iphe, du ree, o nweru.

⁷Unu te ekwekwa g'e duswee unu uzo; Chileke ta abukwa onye akwa eswe; noo l'oo iphemiphe, onye kuru be oowotaje akpuru iya. ⁸L'onye eme ejo-iphe, agu iya nu be a-lakwa l'iswi. Obenu l'onye eme ge Unme Chileke ziru iya be Chileke a-nu ndzu ojejeje. ⁹Oo ya bu g'ike ta abukwa anyi l'eme ree; kele anyi e-ritakwaa urwu iya l'orwuberu iya me anyi -gudeshia aka anyi g'anyi gudeshe iya. ¹⁰Oo ya bu g'anyi mejeru onnyemonye ree nta, uzo duru anyi l'ememe iya. Ndu anyi a-kabajekpoo emeru ree ono bu ndu anyi l'ephe bu onu-ulo lanu; opfu l'anyi tukowaru kweta ke Kereshi.

Ekele

¹¹Nta-a be mu gudeakwa aka mu gedegede ederu unu ekwo obu. ?Unu ta ahumaduru g'akpuru opfu obu hachaa kakporo kakporo? ¹²O kwa ndu eme g'a jaa phe ajaja k'iphe, ephe suru l'e mefutaje l'eli ehụ bu ndu ekebutaje unu su g'unu bua ubvu. Iphe, ephe gude eme iya bu ge ndu Jiu ta akpa phe ehụ. Ephe maru le ndu Jiu gege akpa phe ehụ; ome ephe kweru l'oo l'epho Kereshi ono, nwuhuru l'oswebe ono a-dzo phe. ¹³Ndu obu, bukpooru nu ubvu obu ta abukwa l'ephe emeje iphe ekemu pfuru. O kwa iphe, oogu phe g'ephe mee g'unu bua ubvu bu g'ephe abaaha aba l'ephe meru unu; unu mee iphe-ohubama l'anu-ehụ. ¹⁴A bya le mbedua; tuswekwa! Mu ta ayikwa baa aba k'iphe ozo gbahaa k'oswebe Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi. Leshi ophu o nwuhuru l'oswebe be iphe ke mgboko-a ta aduekwa iphe, o bu mu; teme mbedua dukwapho g'onye nwuhuru anwuhu l'iphe ke mgboko-a. ¹⁵Kele anoduwaa l'ime Kereshi Jizosu be l'e buru ubvu; ozo l'e te buduru ta aduekwa iphe, o bu, abuedupho aburu onye Chileke meru k'ophuu. ¹⁶Ge Chileke mee g'ehu du iphe, bukpo ndu

etsoje uto ono, mu goshiru unu ono guu; phukwaaru phe pho obu-imemi-ni. Oo phe bu okpobe ndu Izurelu ke Chileke.

¹⁷Su-a; e -shi ntanu-a g'o to dukwa onye epfuchibaa mu nchi. Ichii-
iphe owa-a, mu vu l'ehu-a buakwaa iphe-ohubama, egoshi le mu bu ohu
Jizosu.

¹⁸Unwunna mu; ge Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi mekwaaru unu
eze-iphe-oma g'unu ha. Nokwa g'o du!